

prima instanță: A.Mocanu

instanța de apel: Iu.Cimpoi, N.Simciuc, A.Panov

DECIZIE

17 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecător
judecători

Valentina Clevadî
Iuliana Oprea, Galina Stratulat
Oleg Sternioală, Dumitru Mardari

examinînd recursul declarat de către Dereveanco Svetlana prin intermediul reprezentantului, avocatul Roșca-Bot Victoria,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Svetlanei Dereveanco împotriva Primăriei orașului Anenii Noi, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Votax-Com” cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către reprezentantul lui Dereveanco Svetlana, casată hotărârea Judecătoreiei Anenii Noi din 15 iunie 2016, în partea în care a fost respinsă acțiunea ca tardivă și în această parte a fost emisă o nouă hotărâre, prin care s-a respins acțiunea, în rest, hotărârea s-a menținut,

c o n s t a ț ă :

La 18 februarie 2016, avocatul Roșca-Bot Victoria, în interesele Svetlanei Dereveanco, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei or. Anenii Noi cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a indicat că, prin decizia Consiliului or. Anenii Noi nr. 1/19 din 05 martie 2015, a fost expus în vânzare prin licitație terenul cu destinație pentru construcție cu nr. cadastral 1001204178, cu suprafața de 0,025 ha.

Prin dispoziția primarului or. Anenii Noi nr. 150 din 05 august 2015 a fost dispusă formarea comisiei de licitație și organizarea lucrărilor aferente scoaterii la licitație a terenului în cauză.

Ulterior, Primăria or. Anenii Noi prin intermediul Monitorului Oficial, a emis un comunicat, prin care a anunțat public despre desfășurarea licitației la 05 octombrie 2015, a terenului cu destinație pentru construcție cu nr. cadastral 1001204178, în sumă de 60 000 lei.

Sușține Dereveanco Svetlana că, la 05 octombrie 2015, dânsa a fost recunoscută câștigătoarea licitației privind vânzarea terenului cu nr. cadastral 1001204178, cu suprafața de 0,025 ha.

Relatează reclamanta că, ceva mai târziu, în mod neoficial, a fost anunțată că în baza dispoziției Primăriei or. Anenii Noi nr. 191 din 06 octombrie 2015 cu privire la abrogarea dispoziției primarului nr. 150 din 05 august 2015, au fost anulate rezultatele licitației.

Nefiind de acord cu actul administrativ enunțat, la 30 noiembrie 2015 s-a adresat Primăriei or. Anenii Noi cu cerere prealabilă, solicitând anularea dispoziției Primăriei or. Anenii Noi nr. 191 din 06 octombrie 2015 cu privire la abrogarea dispoziției primarului nr. 150 din 05 august 2015, emiterea procesului-verbal al licitației din 05 octombrie 2015, privind vânzarea terenului cu nr. cadastral 1001204178 cu suprafața de 0,025 ha și obligarea încheierii contractului de vânzare-cumpărare a terenului cu nr. cadastral 1001204178 cu suprafața de 0,025 ha.

Prin răspunsul Primăriei or. Anenii Noi nr. 638 din 29 decembrie 2015, recepționat la 19 ianuarie 2016, cererea prealabilă a fost respinsă, invocându-se netemeinicia solicitărilor.

Consideră Dereveanco Svetlana că, refuzul pârâtului este ilegal și contrar pct. 4 lit. b) și pct. 7) din Hotărârea Guvernului nr. 136 din 10 februarie 2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind licitațiile cu strigare și cu reducere.

Astfel, decizia Consiliului or. Anenii Noi nr. 1/19 din 05 martie 2015, privind expunerea în vânzare prin licitație a terenului cu destinație pentru construcție cu nr. cadastral 1001204178, cu suprafața de 0,025 ha, a servit drept bază pentru emiterea ulterioară, a dispoziției primarului or. Anenii Noi nr. 150 din 05 august 2015 privind dispunerea formării comisiei de licitație și organizarea lucrărilor aferente scoaterii la licitație a terenului menționat, fapt ce oferă legalitate procedurii de pregătire a petrecerii licitației asupra terenului cu destinație de construcție cu nr. cadastral 1001204178.

Solicită, Dereveanco Svetlana, anularea dispoziției Primarului or. Anenii Noi nr. 191 din 06 octombrie 2015 cu privire la abrogarea dispoziției primarului or. Anenii Noi nr. 150 din 05 august 2015, obligarea Primăriei or. Anenii Noi să adopte procesul-verbal al licitației din 05 octombrie 2015, privind vânzarea terenului cu nr. cadastral 1001204178 cu suprafața de 0,025 ha și să încheie contractul de vânzare-

cumpărare a terenului cu nr. cadastral 1001204178 cu suprafața de 0,025 ha și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Anenii Noi din 06 iunie 2016 s-a dispus atragerea în calitate de intervenient accesoriu SRL „Votax-Com” (f.d. 48-49).

Prin hotărârea Judecătoriei Anenii Noi din 15 iunie 2016 s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Dereveanco Svetlana împotriva Primăriei orașului Anenii Noi, intervenient accesoriu SRL „Votax-Com” cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ și compensarea cheltuielilor de judecată, ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție prevăzut de lege. S-a anulat măsura de asigurare dispusă prin încheierea Judecătoriei Anenii Noi din 19 februarie 2016.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016 s-a admis apelul declarat de către reprezentantul Svetlanei Dereveanco, s-a casat hotărârea Judecătoriei Anenii Noi din 15 iunie 2016, în partea respingerii acțiunii ca tardive și în această parte a fost emisă o nouă hotărâre de respingere ca neîntemeiată a acțiunii Svetlanei Dereveanco. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Exprimându-și dezacordul cu decizia instanței de apel, la 20 februarie 2017, Dereveanco Svetlana prin intermediul reprezentantului, avocatul Roșca-Bot Victoria a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016 și hotărârii Judecătoriei Anenii Noi din 15 iunie 2016, cu remiterea pricinii la rejudecare, în prima instanță.

În susținerea recursului a invocat că, instanța de apel la examinarea pricinii a interpretat în mod eronat legea. În acest sens susține că, instanța de apel, făcând referire la pct. 4 lit. b) și pct. 7 din hotărârea Guvernului nr. 136 din 10 februarie 2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind licitațiile cu strigarea și cu reducere, a indicat eronat că, atât expunerea spre vânzare la licitație a terenului proprietatea unității administrativ teritoriale, cât și dispunerea formării comisiei de licitație și organizarea lucrărilor aferente scoaterii la licitație a terenului, urmau a fi luate prin decizie de către Consiliul or. Anenii Noi și nu prin dispoziția primarului or. Anenii Noi. Or, licitația terenului vizat s-a petrecut cu respectarea pct. 4 lit. b) și pct. 7 din Regulamentul privind licitațiile cu strigare și cu reducere.

Astfel, menționează recurentul că, din normele sus-citate nu rezultă că. legislatorul a interzis autorității publice locale de nivelul întâi să încredințeze autorității publice locale executive, exercitarea atribuției de organizare a licitației, deoarece potrivit art. 29 alin. (1) lit. a) și alin. (2) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, primarul asigură executarea deciziilor consiliului local, iar în calitate de autoritate publică executivă, exercită și alte atribuții prevăzute de legislația în vigoare sau încredințate de consiliul local.

Prin urmare, reieșind din decizia Consiliului or. Anenii Noi din 05 martie 2015, este evident că Consiliul or. Anenii Noi a decis expunerea la vânzare a terenului litigios, iar în pct. 3 a indicat că, controlul asupra executării prezentei

decizii se pune în sarcina primarului or. Anenii Noi, acordându-i atribuția de organizare a licitației.

La fel indică că, instanța de apel și instanța de fond a soluționat drepturile unei persoane neantrenate în proces, și anume, a Consiliului or. Anenii Noi, deoarece litigiul dedus judecății se referă la atribuțiile Consiliului or. Anenii Noi, în vederea organizării licitației financiare, aceasta din urmă fiind în drept să dispună organizarea unei licitații financiare, pe când la caz, Consiliul or. Anenii Noi nu a fost parte la procesul respectiv.

Prin referința din 07 aprilie 2017, SRL „Votax-Com” a solicitat recunoașterea recursului declarat de Dereveanco Svetlana, ca inadmisibil.

Ulterior, la 16 mai 2017, SRL „Votax-Com” prin referința suplimentară a menționat că, Consiliului or. Anenii Noi nu-i poate fi lezat nici un drept, deoarece nu a fost contestată decizia ultimului, or, Consiliul or. Anenii Noi nu a participat la formarea comisiei de licitație, efectuată prin dispoziția primarului și nu a fost implicat în petrecerea licitației, astfel se denotă că, în cererea de recurs sunt alte solicitări decât cele invocate pe parcursul examinării pricinii în instanțele judecătorești inferioare.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că, copia deciziei motivate a instanței de apel a fost expediată părților de către Curtea de Apel Chișinău la 29 noiembrie 2016, însă din materialele cauzei denotă că, recurentul a recepționat decizia motivată la 19 decembrie 2016 (f.d. 111), fapt confirmat prin copia plicului datat și ștampilat, anexat la cererea de recurs. Astfel, recursul declarat la 20 februarie 2017, se consideră depus în termen.

Verificând în limitele invocate în recurs legalitatea hotărârii atacate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina pentru rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele pricinii rezultă că, Dereveanco Svetlana prin intermediul reprezentantului, avocatul Roșca-Bot Victoria, înaintând cererea de chemare în judecată împotriva Primăriei or. Anenii Noi, a solicitat anularea dispoziției Primarului or. Anenii Noi nr. 191 din 06 octombrie 2015 cu privire la abrogarea dispoziției primarului or. Anenii Noi nr. 150 din 05 august 2015, obligarea Primăriei or. Anenii Noi să adopte procesul-verbal al licitației din 05 octombrie 2015, privind vânzarea terenului cu nr. cadastral 1001204178 cu suprafața de 0,025 ha și să încheie

contractul de vânzare-cumpărare a terenului cu nr. cadastral 1001204178 cu suprafața de 0,025 ha și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia respingerii, ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție, cererea de chemare în judecată a Svetlanei Dereveanco prin intermediul reprezentantului, avocatul Roșca-Bot Victoria.

În susținerea soluției date prima instanță, făcând referire la prevederile art. 17 al legii contenciosului administrativ, a reținut că, dispoziția primarului or. Anenii Noi din 06 octombrie 2015 a fost comunicată reclamantei la 14 octombrie 2015, aceasta fiind contestată prin cerere prealabilă la 30 noiembrie 2015, iar Primăria or. Anenii Noi urma să-i ofere răspuns la cererea prealabilă până la 30 decembrie 2015, zi din care urmează a fi calculat termenul de 30 zile, care însă nu a fost respectat de reclamantă, deoarece cererea de chemare în judecată a fost depusă la 18 februarie 2016.

Judecând apelul declarat de către Dereveanco Svetlana prin intermediul reprezentantului, avocatul Roșca-Bot Victoria, instanța de apel a ajuns la concluzia admiterii acestuia cu casarea hotărârii primei instanțe, în partea în care a fost respinsă cererea de chemare în judecată ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție, considerând că prima instanță a dat o apreciere incorectă și contradictorie situațiilor de fapt și de drept ale cauzei, făcând referire la faptul că, Dereveanco Svetlana a respectat prevederile Legii contenciosului administrativ, încadrându-se în termenul stabilit de 30 zile de contestare a actului administrativ.

De asemenea, instanța de apel a menționat că, terenul licitat urmează a fi înstrăinat, concesionat, dat în arendă ori în locațiune numai prin licitație publică, această decizie urmând a fi luată numai de către organele abilitate cu aceste atribuții, în speță, Consiliul orașenesc Anenii Noi, în temeiul dispozițiilor Legii privind administrația publică locală, Legii cu privire la proprietatea publică a unității administrativ-teritoriale și hotărârii Guvernului nr. 136 din 10 februarie 2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind licitațiile cu strigarea și cu reducere.

Mai mult ca atât, instanța de apel a relevat și faptul că, atât expunerea spre vânzare prin licitație a terenului proprietate a unității administrativ-teritoriale, cât și dispunerea formării comisiei de licitație și organizare a lucrărilor aferente scoaterii la licitație a terenului, urmau să fie luate prin decizia Consiliului or. Anenii Noi și nu prin dispoziția Primarului or. Anenii Noi, or constituirea unui organ și efectuarea unei tranzacții cu încălcarea dispozițiilor legale conduce implicit la anularea tranzacției și declararea nulă a tuturor actelor efectuate cu vicii de natură juridică.

Instanța de recurs constată însă că, interpretarea dată de instanța de apel este una greșită.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) și (2) CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și

interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Conform art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții, trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Art. 240 alin. (1) CPC prevede că, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază concluziile instanței de apel ca fiind rezultate din neexaminarea multiaspectuală a cauzei, și în consecință, aplicarea eronată a legii.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2) și (4) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că, contrar acestor prevederi, instanța de apel, judecând apelul, a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, precum și materialului anexat la dosar, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu regulile și legislația în vigoare. Or, în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei cerințelor solicitate în acțiunea de bază, era indispensabil, alături de cele constatate, de a supune controlului legalitatea hotărârii atacate cu apel în baza argumentelor aduse în cererea de apel, cu expunerea poziției instanței pe fiecare din argumentele invocate.

Reține Colegiul că, instanțele de judecată ierarhic inferioare la examinarea cauzei nu au ținut cont de prevederile art. 118 alin. (3) CPC, care indică expres că, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sînt determinate definitiv de instanța judecătorească, pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În acest context, relevă Colegiul că, contrar normei sus-citate, instanța de apel, judecând apelul, nu a apreciat înscrisul anexat la materialele pricinii, precum și

argumentul din cererea de apel a recurente, Dereveanco Svetlana, la care face trimitere și anume că, prin decizia Consiliul or. Anenii Noi nr. 1/19 din 05 martie 2015 cu privire la expunerea la licitație a unor loturi de teren s-a decis expunerea spre vânzare-cumpărare prin licitație ca bun imobil, terenul cu destinație construcție cu suprafața de 0,025 ha, amplasat în intravilanul or. Anenii Noi, str. Chișinăului, nr. cadastral 1001204178, preț liber 32 300 lei, concomitent stabilind că, controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina primarului or. Anenii Noi (f.d. 8).

De asemenea, instanța de apel a făcut referire în contextul deciziei adoptate la comunicatul Primăriei or. Anenii Noi nr. 467 din 14 octombrie 2015, prin care a informat că, licitația desfășurată la 05 octombrie 2015 privind vânzarea și darea în arendă a loturilor de teren din proprietatea privată a Primăriei or. Anenii Noi a fost anulată până la pronunțarea deciziei de către Consiliul or. Anenii Noi cu privire la instituirea și aprobarea comisiei de licitație (f.d. 12), or, în cumul, cele relatate și constatate denotă că, instanța de apel, în mod superficial și neverificând probele din dosar și cele invocate de participanții la proces, a ajuns la o concluzie pripită, expunându-se asupra drepturilor unor persoane neantrenate în proces, și anume, a Consiliului or. Anenii Noi, motiv din care instanța de recurs este în imposibilitate de a verifica legalitatea deciziei supuse recursului.

Or, însăși instanța de apel în contextul deciziei adoptate, a indicat legea aplicabilă speței și a conchis că, în cazul în care va fi stabilit că terenul licitat urmează a fi înstrăinat, concesionat, dat în arendă ori în locațiune numai prin licitație publică, această decizie urma a fi luată numai de către organele abilitate cu aceste atribuții prin lege, în speță, Consiliul or. Anenii Noi (f.d. 102).

Astfel, la acest segment urmează de remarcat că, la materialele pricinii lipsește decizia Consiliului orășenesc Anenii Noi privind instituirea și aprobarea comisiei de licitație, la fel, nu se regăsește nici dispoziția primarului or. Anenii Noi nr. 150 din 05 august 2015, care a fost abrogată prin dispoziția Primăriei or. Anenii Noi nr. 191 din 06 octombrie 2015, la care instanța de apel se referă.

În plus, instanța de apel a remarcat și faptul că, prin adoptarea dispoziției nr. 191 din 06 octombrie 2015 cu privire la abrogarea dispoziției anterioare a primarului or. Anenii Noi nr. 150 din 05 august 2015 de formare a comisiei de licitație, autoritatea publică locală executivă a corectat și eliminat viciul de natură juridică admis, preîntâmpinând prejudicierea unității administrativ-teritoriale prin ieșirea nejustificată a terenului din proprietatea sa, ceea ce denotă că, anume Consiliul or. Anenii Noi, ca autoritate publică locală, este abilitat cu dreptul a decide asupra expunerii la licitație, precum și instituirii, aprobării comisiei de licitație și nu prin dispoziția primarului or. Anenii Noi.

Prin urmare, Colegiul consideră că, instanța de apel la faza pregătirii pricinii către dezbateri judiciare nu a soluționat în sensul art. 370 alin. (1) și 185 alin. 1) lit.

a) CPC, problema intervenirii în proces a coreclamanților, copârâților și intervenienților.

Mai mult, deși în cererea de chemare în judecată a Svetlanei Dereveanco s-a făcut referire la înscrisurile menționate supra și care au fost anexate la materialele pricinii, din procesul-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel nu rezultă, că acestea au fost supuse examinării, ceea ce este indispensabil la caz, deoarece anume aceste înscrisuri urmau a fi apreciate (f.d. 90-92).

În această ordine de idei este cert că, omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, indică direct la examinarea pripită a apelului, fără posibilitatea de a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

La caz, prezintă relevanță și faptul că folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, reieșind din specificul acestuia, presupune prin sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt și de drept, care, este diferită de la caz la caz.

Concomitent, Colegiul relevă că, din interpretarea art. 6 al CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (cauza García Ruiz c. Spaniei din 21.01.1999).

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, s-a constatat încălcarea normelor de drept procedural și deoarece eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite pricina spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecători.

În conformitate cu art. art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Dereveanco Svetlana prin intermediul reprezentantului, Roșca-Bot Victoria.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Svetlanei Dereveanco împotriva Primăriei orașului Anenii Noi, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Votax-Com”, privind contestarea actului administrativ, obligarea emiterii actului

administrativ și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Valentina Clevadi

judecători

Iuliana Oprea

Galina Stratulat

Oleg Sternioală

Dumitru Mardari